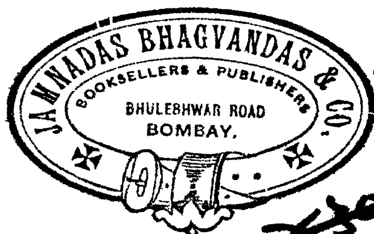
બીને ગુરૂજીની ગડબડનો ફારસ.

વધારા તથા સુધારા સાથે.



મુંબાઇ
સુબોધ પ્રકાશ પ્રેસમાં છાપ્યું.

ઈ. સ. ૧૮૯૦. સંવત ૧૯૪૬-૪૭.

કીંમત એક આનો.



શકરબીને ગુરૂજીનો રમુજી શારદા

અંક પેહેલો—પ્રવેશ પેહેલો. ૪૬૦

સ્થળ—મકાન.

(શકરબી એકલી ખુરસી ઉપર બેઠી છે અને તેનો ખાવીંદ દાખલ થાય છે)

ખાવીંદ—કયું પ્યારી આજ ઉદાસીમેં કાયકુ બેઠી હયે ?

શકરબી—નહીંજી મંએ ઉદાસીમે નહી બેઠી હું લેકીન મેરે દીલમે અયેસા ખ્યાલ આતા હયે કે બેઠે બેઠે કીસ તરહ અપના ગુઝર હોગા કુચબી કામ ધંધા હોવે તો ઠીક.

ખાવીંદ—પ્યારી મેરે દીલમેભી યેહી ખ્યાલ આયા કરતા હયે ! દીલબર મંએ અબ સફરકો જાઉંગા ઔર વાંહ જાકે કીરકીભી નોકરી કરૂંગા, અબ તુ મેરેકુ ખુશીસે રઝા દે !

શકરબી—કયા આપ સફરકો જાતે હો ! નહી નહી મેરી જાન હરગીઝ મંએ આપકુ રઝા ન દુંગી.

(શકરબી પોતાના ખાવીંદને સમજાવે છે)

લાવની.

નોકરી મત જાના દીલદાર—ચાકરી મત જાના
તેરે ઘરમે લખ ભંડાર—નોકરી મત જાના દીલ
પ્યારેકે શીરપે પઘડી કસુંબી—જામા [illegible]
કે બન ઠન રહો ગોરી કે યાર—નો
વે રીનગાર મેરા [illegible]ગી—
[illegible] ખાના મેરા સરદાર

ખાવીંદ—ક્યા! મંએ દાગીના ઔર કપડે બેચકે અપના ગુજર કરૂં? ખબર ન એસી બાત મેરી પાસ કભી મત બોલ! કલ ફજર મંએ સવાર હોનેવાલા હું સમજી?

શકરબી—પ્યાર દીલદાર આપકા કહેના સચ હયે મગર મેરેકો કાં નાપ રખોગે? મંએ તો અકેલી આપકે ફુરાકમે મર જાઉંગી!

ખાવીંદ—હાં હાં ઉસ્કા મંએ બંદોબસ્ત કરંગા, અપનાં જો ગુરૂજી હયે ઉસ્કુ મંએ બોલતા હું. (ગુરૂજીને બોલાવે છે) ગુરૂજી! અયે ગુરૂજી! (અંદરથી ગુરૂજી આવે છે)

ગુરૂજી—ક્યા હે ગુરૂજીકા કામ, ગુરૂજી આવીઆ હે બોલની?

ખાવીંદ—દેખો ગુરૂજી મંએ સફરકો જાતા હું ઔર તુમ અપને ઘરમે હુશીઆરીસે રહેના ઔર યે તુમેરી બેટીકો સંભાળના.

ગુરૂજી—બહુ સારા હે, સંભાલુંગા પન તુમારી બાયડીકુ કે જાના કે ગુરૂજી જો કુછ ચીજ મંગે સો ગુરૂજીકો દેવણા.

ખાવીંદ—બહોત અચ્છા ઉસ્કા બંદોબસ્ત મંએને પહેલે કર રખ્ખા હય? (શકરને કહે છે) અયે પ્યારી શકર મેરી બાત સુન? ગુરૂજીકો ખાનેકે વાસ્તે સીધા દેના, ઔર કપડા દેના, ઔર પાંઉમે પેહેરનેકે વાસ્તે જુતા દેના, ઔર એ તેરા સબ કામ કરેગા, દીલબર અબ મંએ જાતા હું તુમ હુશીઆરીસે રહેના (ગુરૂજીને) ગુરૂજી અબ સંભાળના?

શકરબી—અજી તુમ જાતે તો હો લેકીન મેરેકો યાદ કરના ઔર ખત લીખતે રહેના, ભુલના નહી સમજે? આપકે સીવા યે જાન રહેની મુશ્કીલ હયે.

ખાવીંદ—પ્યારી કાગજ તો મંએ અયેસા ભેજુંગા કિ પાંઉસે કરકે શીર તલક પોંચેગા. અયે શકરલબ! અયે ગુલબદન! અયે માહરૂ! અબ મંએ જાતા હું!

શકરૂબી—બહોત અછા મેરે યાર જલદી આના.

ગુરૂજી—એ શકર તુને જો કબલ કયા હે સો હવે દે.

શકરબી—કયા ગુરૂજી ખાનેકો મંગતે હો કયા દઊં. તોસો? લડુ, જલેબી, પેંડા, જો કુચ મીઠાઇ મંગોસો દઊં.

ગુરૂજી—એ શકર એ શકર એ નહી જોઇતા, મેં દાડમ મંગતા હું.

શકરબી—અજી બેઠો દાડમ લા દેતી હું

ગુરૂજી—એ શકર એ ખાવાકા નહી મેં મોહોબતકા દાડમ મંગતા હું શકર જલદી દે દે?

શકરબી—(ગુરૂજીનો હાત તડ છોડીને) દુરસે બાત કરો એ બાતમે મંએ બહોત ખુશી હું લેકીન તુમ કલ રાતકો આઠ બજે આના.

ગુરૂજી—કલ રાતકુ આઠ બજે આઊં, અરે કમબખ્ત કબ બજેગા! ઠીક હે પ્યારી શકર પણ હગણા મને ... બોકો દે! દે દે શકર દે દે?

શકરબી—અબી નહી કલ એક ચુમા કયા લેકીન દસ ચુમા દઊંગી, અભી તુમ જાઓ?

ગુરૂજી—શકર ગુરૂજી જાવતા હે—જાતા હું પ્યારી શકર જાતા હું! (પાંછા ફરીને) શકર જરા ગટ નાઇટ તો કર! (Good night) શકર જરા રામરામ તો કર! ઓ શકર! પ્યારી શકર જાતા હું!

શકરબી—દેખો મુવા ગુરૂજીકી દાનત બીગડી, અબ યે બાત મંએ કીરકુ જાકે બોલું! હાં હાં! ઠીક યે સાહેરકા ચપરાસીકુ ફરીઆદ કરૂં. (શકરકા જાના)

અંક પેહેલો-પ્રવેશ બીજો.

(સ્થળ—રસ્તો.)

(શકરબાને ચપરાશી દાખલ થાય છે.)

શકરબી—દે યે ચપરાશી સામનેસે આના હયે ?

ચપરાશી— । ઔરત રાતકી અખન શેરીમે કાયકુ ખડી હયે ?

શકરબી—આટાકી આપકી પાસ ફરીયાદ હયે !

ચપરાશી—કયા ફરીયાદ હયે જલ્દ બોલ ?

શકરબી—આપકે શેહરમે જો ગુરૂજી હયે ઉસને મેરીપર બહોત બુરી નીગાહકી.

ચપરાશી—નહી નહી સબ ગલત હયે મેરા શેહેરકા ગુરૂજી અયેસા નહીં હયે.

શકરબી—આજી મએ કસમ ખાકે સચ કેહેતી હું ગુરૂજી બડા ખરાબ હયે.

શી—ઠીક હયે ગુરૂજીકી ખાતરી મંએ બરાબર કરૂંગા.

બી—બહોત અછા મંએ જાતી હું સલામ હયે.

ચપરાશી—અયે ઔરત ખડા રહે કીધર જાતી હયે ? મેરા સવાલકા જવાબ દેકર જા.

શકરબી—અજી આપકા કયા કહેના હયે જલદી બોલદો !

ચપરાશી—પીખારી મંએ એક બોસેકા તલબગાર હું જલ્દ ઇનાયત હો !

શકરબી—સાહેબ યે બાતમે મંએ બહોત ખુશી હું, કલ અપને મકાનકુ નવ બજે આના.

ચપરાશી—આપકા નામ કયા હયે, ઘરકા ઠેકાના કયા હયે, ઔર નશાની કયા હયે, હમકો બતા દેના ચાહીયે.

શકરબી—મેરા નામ શકરબી મશહુરે જહા હયે. ઔર ઠેકાના ગીરગાંવમે ફ્રેન્ચ પુલકે પાસ મકાન નંબર પંદરામે રહેતી હું, એક તુતીકા પીંજરા બાહેર લટકતા હયે. યે નશાની હયે.

ચપરાશી—બહોત અચ્છા પીઆરી શકર કલ નવબજે આઊંગા.

શકરબી—અબતો શહેરકે વઝીરકે પાસ જાકે ફરીઆદ કરૂંગી. ગુરૂજીભી અયેસા ઔર મુલ્લા અગલજીભી અયેસા નીકલા. દેખો વઝીરભી સામનેસે આતા હયે.

વઝીર—રાતકી વખત યે ઔરત કૌન હયે જો ઈધર ખડી હયે! અરે ઔરત તુ કાયકુ ઇસ જગેપર ખડી હયે? ક્યું નહીં બોલ દે?

શકરબી—સાહેબ મંએ આપકી પાસ ફરીઆદ કરને આઈહું.

વઝીર—કયા ફરીયાદ હયે જલદ બયાકર?

શકરબી—આપકા જો નોકર ચપરાશી હયે ઉસને મેરીપર બહોત બુરી નીગાહકી.

વઝીર—નહીં નહીં તેરી બાત જુઠ હયે, મેરા ચપરાશી અયેસા નહી હયે

શકરબી—સાહેબ મંએ કસમ ખાકે કહેતી હું કે મેરા કહેના સચ હયે.

વઝીર—બહોત અચ્છા મંએ ઉસકો સઝા કરૂંગા.

શકરબી—બંદગી હયે મંએ અબ જાતી હું.

વઝીર—અરે ઝરા ઠેહેરો. કામ હો ગયા કે જાનેકી બાત કરતે હો! હમકોભી તુમારા થોડા કામ પડા હયે.

શકરબી—જનાબે મન બા ખુશી આપકા કામ હોસો કરગાઈ, કુચ અંદેશા ન કીજીએગા.

વઝીર—અયે ગુલબદન યેક બોસા ચહીતા હયે—

શકરબી—તોબાહ તોબાહ? બસ ઇતનાજ કામ હયે! મંએ બાતમે દીલોજાંસે રાઝી હું તુમ રાતકુ મેરે મકાનકુ દસ બજે આના?

વઝીર—બહોત અચ્છા પીઆરી લેકીન આપકા નામ, ઘરકા પતા, ઔર કુચ નશાની દીખલા દો.

શકરબી—મેરાનામ શકરબી મશહુર હયે, ઔર ઠેકાના ગીરગાંવમે ફ્રેન્ચ પુલકે પાસ મકાન નંબર પંદરામે રહેતી હું. ઔર

તેઓ કા પીંજરા બાહેર લટકતા હયે. મેં નશાની ધીઆનમેં [illegible] ની.

વઝીર—ક્યા શકર લબ હયે, જયેસા નામ વયેસાહી કામ હયે!
બહેર [illegible] ફકીરમારી મંએ જાતા હું. સલામ હયે.

શકરબી—દેખે. મુંએ વઝીરકીભી નીગાહ બીગડી, અબ બાદશાહકી પાસ જરૂર ફરીઆદ કરતી હું. લેકીન સાગનેસે બાદશાહ ખુદ આતા હયે.

બાદશાહ—આની રાતકે વખતપર મેરે મહલકી પાસ યે કઓન ઔરત ખડી હયે. કોઇ બલા તો ન હોગી! ખએર જો હો સો હો! મંએ જાકે પુછતા હું. આયે ઔરત ઇસ જગે તુ કાયકુ ખડી હયે, મંઓ ઇસ શહેરકા બાદશાહ હું. કુચ કામ હો બોલદે

શકરબી—જનાબેમન બાંદીકી આપકી પાસ એક ફરીઆદ હયે.

બાદશાહ—ક્યા તુમારી ફરીઆદ હયે, બયા કરો.

[illegible]રબી—જનાબે આલી આપકા શહેરકા વઝીર હયે ઊસને મેરેપર બહોત બુરી નીગાહકી

બાદશાહ—યે સબ ગલત હયે. યે સબ જુઠ હયે, મેરા વઝીર અયેસા નહીં.

શકરબી—જનાબ મંએ કસમ ખાકે કહેતી હું.

બાદશાહ—બહોત અછા આપકે કહેનેપર મંએ વઝીરકુ નોકરીસે રજા દુંગા. ઔર સઝા કરૂંગા.

શકરબી—જનાબ યે બાંદી જાતી હયે, સલામ હયે.

બાદશાહ—વાહ વાહ! કામ હુવાકે જાનેકુ મંગતી હયે! હમકોબી તેરા કામ પડા હયે!

શકરબી—સાહેબ જો કુચ બાંદીકા કામ હો ફરમાઇએગા, દીલોજાંસે કરૂંગી. કુચ કસુર ન હોગા.

બાદશાહ—અયે મસ્તેનાઝ, મંઅે આપકો મેરી [illegible] બનાને ચાહતા હું.

શકરબી—બહોત ખુબ સાહેબ, યે બાતમે મંઅે ખુશી હું. લેકીન મેહેરબાની કરકે કલરાતકુ આ[illegible] મેરે મકાનપર આના! ઝરૂર આના!

બાદશાહ—ઠીક હયે મેરી પીઆરી, લેકીન તુમ્હારા નામ મુબારક ક્યા હયે, મકાન કાં હયે, ઔર નીશાની ક્યા હયે.

શકરબી—મેરા નામ શકરબી મશહુરે [illegible] હુંગે, ઔર ઠેકાના ગીરગાંવમે ફ્રેન્ચ પુલકે પાસ મકાન નંબર પંદરામે રહેતી હું, યેક તોતેકા પીંજરા બાહેર લટકતા હયે, યે નશાની હયે.

બાદશાહ—વાહ વાહ! ક્યા ખુદાને સુરત બનાઇ હયે! ક્યા નામ શીરીં લગતા હયે, અગે શકરલબ મંઅે જાતા હું, બંદગી!

શકરબી—દેખો ક્યા ઝમાના હયે! યેકસે યેક અચ્છે નીકલે! સબ સુવે અયેસે નીકલે! કુચ ફીકર નહી સબકો અબ તરહસે સઝા કરૂંગી. પહેલા તો મુવા ગુરૂજી આવે. ઉસકે બાદ અપરાશી આયેકા બાદ ઉસકે વઝીર આયેગા, ઔર સબસે પીછે હમ અકલ બાદશાહ આયેગા, ઈન સબકી મકાનકો જાકે અચ્છી તરહસે ખબર લુંગી. (જાના શકરબીકા.)

અંક પહેલો—પ્રવેશ ત્રીજો.

મકાન શકરબીકા.

(દાખલ હોના ગુરૂજીકા.)

ગુરૂજી—અયે શકરબી દરવાજા ખોલ. ગુરૂજી આવીઆ હયે.

શકરબી—ગુરૂજી ઠેરો દરવાજા ખોલતી હું. (દરવાજો ખોલે છે,

ગુરૂજી દાખલ થાય છે, અને ગકાનમાં દોડાદોડ કરી મુકે છે.)

ગુરૂજી—અયે શકર હને એક ઓકાદે આઠ ઠમકા બજી ગયા.

શકરબી—ગુરૂજી ઝરા એ ખુરસીપર બયેઠો, પાન સોપારી સબ દેતી હું.

ગુરૂજી—શકર લાવ પાન સોપારી એલચી લવીંગ જાવત્રી, તજ, તમાકુ સબ લાવ.

શકરબી—ગુરૂજી લેઓ, યે સબ તૈયાર હયે ખાઓ, ઔર તુમકો જો ગાના આતા હયે સો ગાઓ ?

ગુરૂજી—ઓ શકર મને એક ગાના આતા હયે, અમદાબાદકે પડખે જાફરાબાદ હયે ઉસકા ગાના આવડતા હયે, વો ગાતા હું.

ગાયન.

ભલારે કોઈ મીતરસે ખાવણું, ભલારે કોઇ મીતરસે ખાવણું;
લગાવણું કાથા મંગાવણું, કીસ ઘરસે ખાવણું—ભલારે.

(એટલામાં ચપરાશી દરવાઝો ઠોકેછે.)

ચપરાશી—અયે બીબારી શકર દરવાઝા ખોલ, ચપરાશી આયા હયે ?

શકરબી—જરા ઠઓરો ખોલતી હું મંએ નાનેકો બયેઠી હું.

ગુરૂજી—(ગભરાઇને ધ્રુજતો)શકર યે કઓન હયે જો દરવાઝા ઠોકતા હયે ?

શકરબી—યે શેહેરકા ચપરાશી આયા હયે.

ગુરૂજી—(ગભરાઇને) અયે શકર મુને છુપાદે મૈં મરજાઉંગા, એ મેરી જાન, મેરી આમા જલદીસે છુપાદે ? જલદી જલદી ! અયે શકર મંએ મર ગયા ? (શકરબી ગુરૂજીકો જુતા મારતી હયે ઔર મકાનમેસે એક જુના કપડા લાકે ઉસકે શરીરપર ડાલતી હયે, પીર દરવાઝા ખોલતી હયે.)

ચપરાશી—ક્યું શકરબી દરવાઝા ખોલનેકુ દેર લગી?

શકરબી—સાહેબ મંએ નાનેકો બયેઠીથી સો દેર લગી. આપ યે ખુરશીપર બયેઠો ઔર શો એ પાન સોપારી હાઝર હયે ખાઓ, ઔર જુના પુરાના ગાના યાદ હો ગાઓ, દેર ન લગાઓ મુજેહ બહોત શોખ હયે.

ચપરાશી—બહોત અછા પીઆરી જાન મંએ ગાના ગાતા હું.

(એટલામાં વઝીર દરવાઝો ઠોકે છે.)

વઝીર—અયે શકરબી જાન દરવ ઝા ખોલ.

શકરબી—જનાબ ઠએરો મંએ ખોલતી હું, ખાના ખાતી હું આપ ઝરા ઠેરીએ.

ચપરાશી—(ગભરાઈને ધ્રુજતો ધ્રુજતો) શકર યે કોન વઝીર આયા! અરે શકર તેરા સત્યાનાશ જાવે! અરે શકર મુજે છુપાદે! મેરી મા! અયે મેરી અમા! મેરી બહન! મુજેહ છુપાદે! મુફતમે મારા જાઉંગા? જલદીસે છુપાદે!

શકરબી—અરે લગાર ઠએરો તુમ એ ચદર ઓઢકે ચક્કી પ. નેકુ બયેઠો?

ચપરાશી—હા! હા! મંએ ચપરાશી હોકે ચક્કી પીસું!

શકરબી—લાંબી બાત મત કરો, બયેઠના હો બયેઠો. નહીં તો મંએ દરવાઝા ખોલતી હું.

ચપરાશી—અરે નહી નહી! મેરી અમા મંએ બેઠતા હું! અરે પરવરદીગાર મંએ કીનરસે આકર ઈસ બલામે ગીરફતાર હુવા! ઇશ્ક બાઝી કરનેકો આયા તો આટા પીસને પડતા હયે! ખુદા ખયેર કરે!

(શકરબી દરવાજો ઉઘાડે છે વઝીર દાખલ થાય છે.)

વઝીર—ક્યુ પીઆરી હોતો ખુશીમે.

શકરબી—કયું નહીં સાહેબ, આપકી મેહેરબાની હયે તો ખુશીમે હું. આપ યે ખુરશીપર બયેઠો, પાન સોપારી લાતી હું. જા- નાં આપ યેક મુજેહ ગાના સુનાઓ મુજેહ બહોત શો... હયે!

બહોત આછા મેરી શકર પીઆરી. અભી સુનાતા હું.

(એટલામાં બાદશાહ દરવાઝો ઠોકે છે)

બાદશાહ—અયે દીલબેર પીઆરી દરવાઝા ખોલ મંએ બાદશાહ આયા હું. જલ્દ ખોલ! અગીઆરા કબકે બજ ગયે?

શકરબી—જનાબ ઠએરો મંએ ખોલતી હું?

વઝીર—(ગભરાઇને) અયે શકરબો આબ મુજેહ જલદી બાહેર નીકાલદે યા મુજેહ છુપાદે. મુફતમે મંએ મારા જાઉંગા, મેરી બેટી! અયે મેરી અમા! જલદી છુપાદે! હાયે અફસોસ યારો ઇશ્ક યેક અજાયેબ બલા હયે! સંએકડો ઇશ્કબ ઝીમે મર ગયે હયે! (વઝીરને પેટીમાં છુપાવે છે અને બાદશાહને લાવીને ખુરશીપર બેસાડે છે)

બાદશાહ—કયું પીઆરી મસ્તેનાઝ હોતો ખુશીમે?

શકરબી—જીહાં! કયું નહી આપ યે પાનસોપારી ખાઓ ઔર મંએ આપકુ એક અછાં ગાના સુનાતી હું.

ગાયન.

ચંદગોગી તોરે ઓઢણે મેવાડોરે મલીન—યે રાહ.

મારો છેલ છબીલો લાલોરે—ઉભો જમનાને તીર;
એ ગંગા-શોભા ભણી—કઇ નીરમલ ઉનકો નીર,
ઝાડોંકી શોભા ભલી—કઇ ભમરનકી બહુ ભીડ—ઉભો.
મેરી ગલીઅન આના જાના—કરના મોસે પીઆર,
નેનસે દો નેન મીલાઓ—ગીલજાઓ મોરે યાર—ઉભો.

બાદશાહ—વાહ વાહ! વાહ વાહ! ક્યા ગાના ગાઈહો! પીઆરી શકર અબ ગાના બંધ કરનાં, આઈએ, બયેડીએ, ઔર દો ઘડી યે બાઝી ખેલીએ. (એટલામાં ટપાલનો સીપાઇ કાગળ લઇને આવે છે.)

સીપાઇ—અયે શકરબી તુમારા કાગઝ આયા હયે ચલો ચાર પેસે લાઓ, કાગઝ નૉટપેટ હયે!

બાદશાહ—અયે પીઆરી શકર મંએ યહાં બયેઠા રહું ક્યા?

શકરબી—જનાબ આપ ઝરા કોટડીકી અંદર બયેડીએ, મંએ, અભી યે કાગઝ પડાકે આતી હું! (વીચાર કરીને) યે જો મેરા ખાવીંદકા ખત આયા હયે વો કીસકીપાસ પડાઉ! હાં હાં અપને પડોસમે જો દાદુમીઆં બાવરચી હયે ઉસકો બોલાતી હું વો પડના જાનતા હયે! (બુમ પાડે છે) આજી દાદુમીઆ? અયે દાદુમીઆ?

દાદુમીઆ—કયા હયે શકરબી, હો તો ગઝેમે. તેરા કાગઝ આયા હયે, ઇધરલા મંએ બાંચ દેતા હું (શકરબી કાગલ આપે છે, કાગળ ઊંચો નીચો કરી એકદમ રોવા લાગે છે.)

શકરબી—કયા હયે યે કાગઝમે દાદુમીઆ જલદીસે બોલદો? કયા મેરા ખાવીંદ મરગયા! જો તુમ રોનેકુ લગા!

દાદુમીઆ—નહી નહીજી! અયેસી બાત કુચ નહી હયે!

શકરબી—જબ તુમ કાયકુ રોનેકુ લગે?

દાદુમીઆ—મુજેહ પડનેકુ નહી આતા હયે!

શકરબી—ચલ મુવં સુઝી નીકલ મેરે ઘરમેસે! મુવા ઢોંગ કરતા હયે! (વીચાર કરેછે) અબ યે સબકુ અછી નસીહત

દેના ચાહીએ, હાં યેભી ઠીક લગતા હયે કે બાદશાહકી રાની કો બોલાઉં (શકરબી રાનીને બોલાવીને પોતાનાં ઘરમાં બેસાડે છે, અને એક એક જણને બાહાર કાઢે છે.)

રાણી—અયે દીલારામ તુને મુજકો કાયકુ બુલાઈ?

શકરબી—અયે રાની સાહેબ આપકા બાદશાહ કીધર ગયે હંગે?

રાની—વોહતો બહાર હવા ખાનેકુ ગયા હયે?

શકરબી—ભલા કભી મેરે મકાનમેસે નીકાલું તો આપ ઊસ્કો કયા કરોગે ઔર મુજેહ કયા ઇનામ દોગે?

રાની—કભી ઇધર મંએ ઊસ્કો દેખુંગી સઝા કરૂગી, ઝીન્હાર ન છોડુંગી.

શકરબી—આપ બરૂએ લુત્ફ છુપકે ખડે રહો, મંએ બોલાતી હું, બાદશાહ સાહેબ અભી બહાર આ જાઓ, તુમારા ચુમા લેનેકા વખ્ત કરીબ આયા હયે, લો અભી દેતી હું.

બાદશાહ—પીઆરી દીલારામ અબ જલદી ચુમાદે બહોત દેર હો ગઇ, જી મેરા ગભરાતા હયે.

રાની—(બાહેર આવીને) કયા જનાબ આપ ચુમા લેનેકો આગે હો! અફસોસ સદ અફસોસ! ઘરકી બીબી છોડકર ગલી ગલી ટુકડે ખાનેકા અછા લગતા હયે. (એમ કહી શકરબીને રાની બાદશાહને જોડાનો માર મારેછે.)

શકરબી—રાનીજી તુમારા વઝીર કંહા ગયા હયે?

રાની—વોહતો શહેરકી ચોકી કરનેકુ ગયા હયે.

શકરબી—અગર ઉસ્કોભી મેરે ઘરમેસે નીકાલુ તો કયા સઝા કરોગે?

રાની—ઉસ્કોભી મંએ અછી તરહસે જુતીયોંકા માર મારૂંગી.

શકરબી—વઝીર સાહેબ અબ બંદુકમેંસે બહાર નીકલો, તુમકોભી ચુમા દેતી હું, તુમારાભી અજલ કરીબ આયા હયે.

વઝીર—અયે પ્યારી શકર મેરા તેરા સારા બદન દુખને આયા જ- લદી ચુમા દે, અબ જી ઠએરના નહી! (એટલામાં રાનીને જોઇને નીચું જોએછે, પછી લગાર ઊંચું જોઈએછે એટલામાં બાદશાહ જોવામાં આવે છે એટલે નીચું મા[illegible] કરી જાયછે) તેરા ખાનાખરાબ હોવે શકર એ ઇશ્કબાઝીકી [illegible] ઝા પાયા!

શકરબી--રાની સાહેબ આપકા ચપરાશી કાં હયે?

રાની—એ તો ચકલેપર બયેઠા હોગા.

શકરબી—આપ ઝરા ઠએરો ઉસ્કોબી મેંજે અબી તુમારી પાસ લાતીહું! ચપરાશી સાહેબ અબ આપ ઉઠીએ, યે લો ચુમ દેતી હું! (ચપરાશી ઉઠે છે, કે તરત બાદશાહને દેખે છે, ને નીચું જુવે છે, અને એકદમ તેના ઉપર જો- ડાનો વરસાદ પડે છે)

શકરબી--રાની સાહેબ આપકા શહેરકા ગુરૂજી નાપાક કીધર હયે?

રાની--યે તો બહોત રોઝ હુવે મુલકકુ ગયા હયે.

શકરબી—દેખો ઉસ્કોબી મેરે ધરમેસે નીકાલતી હું, ગુરૂજી [illegible] તુમારી કમબખ્તી આઇ, ઉઠો, યે ચુમા લો.

ગુરૂજી--શકર હવે તો બોક્ષા દે! એમતે તું શુ કરે છે! આ મારો જીવ ચાલ્યો જાય છે હો! પછી તું જાન! (એટલામા રાની, બાદશાહ, ચપરાશી બધાને જોઈને ગભરાઇ જાયછે)

બાદશાહ--ગુરૂજી તુમ ઇધર કાયકુ આયેથે.

ગુરૂજી—સાહેબ જેસે તુમ આવીઆ એસે હમ આવીઆ, યે શક- રકા બોકાકે વાસ્તે આવીઆ! તુમારા ક્યા જાવીઆ?

બાદશાહ—અયે વઝીર ઔર અયે ચપરાશી તુમ લોગ કાયકુ ઈસ જાયપર આયે?

વઝીર—જનાબ યે નાપાક ઔરતને મુજકો ફુસલા દીયા, અબી હર- ગીઝ ન આવીંગા! તોબાહ તોબાહ કરતા હું!

અપડાશી—સાહેબ મુજકાબી યે ઔરતને ફસાયા, મંએબી તો-
બાહ ! તોબાહ ! કરતા હું

ગુરૂજી—મેહેરબાન સાહેબો જોકે આ નકલ જોડી કાડેની છે તો-
પણ એમાંથી સમજુ માણસોએ ઘણી શીખામણ લે-
વાની છે, જે કોઇ પોતાની ઘરની સ્ત્રી છોડી પારકી
સ્ત્રીની આબરૂ લેવા ચાહશે તેના હાવા હાલ થાશે તથાસ્તુ.

સર્વે મળી ગાયન ગાયછે.

લાવની.

ખુશ રહો સનગજા મેરા બાબાના બેલી, ખુશ રહો સનગજા—ટક.
ગુલશગને માહરૂ ખડખડા રોતા હયે,
ગુલ સુક ગયા ફીર હરા નહી હોતા હયે—ખુશ.
ઇન જાનકો સમજો જયેસા ફુલ ફુલ પાની,
કહા ગયે બાદશાહ વઝીર માની રાની—ખુશ
હાકમકે રૂબરૂ જબ દીલદાર ચલોગે,
તુમ મેરી કસમ સચ કહોનો કયા કયા દોગે—ખુશ.
જહાં બહોતે આંબા હો ગએ રૂપ કટેરી,
સચ કહો સનગજા મેરાબી ખાતર બેલી—ખુશ.

તમામ શુદ.

નીચે લખેલાં પુસ્તકો હમણાંજ છપાયાં છે.

પતિવ્રતા બાયડીનો જેઠેમી ભરથાર.

અથવા

પાળેલા કુત્રા પગ કરડે (વારતા)

કીમ્મત છ આના.

કન્સરટીના ચાવીબુક (ગોળવાજુ)

કીમ્મત ત્રણ આના.

ફીડલ ગાઈડ (ફીડલ શીખવાની ચોપડી)

કીમ્મત ત્રણ આના.

દરજનો અકસીર મલમ

કીમ્મત છ આના.

જમનાદાસ ભગવાનદાસ-કંપની.

ઠેકાણું—ભુલેશ્વર મુંબઈ.